

בנק ישראל

**מבנה הפיקוח על המערכת
הפיננסית**

**מצגת בנק ישראל
בפני ועדת המשנה לוועדת הכספים**

23.11.2010

יעדי הפיקוח על המערכת הפיננסית

הפיקוח על המערכת הפיננסית נועד בראש ובראשונה להגן על טובת הציבור, דרך שמירה על היציבות, היעילות והתחרויות של המערכת הפיננסית.

היעדים המרכזיים של הרגולציה הפיננסית הם:

- שמירה על יציבות המערכת הפיננסית והפחתת הסיכון למשברים פיננסיים;
- שמירה על יציבות המוסדות הפיננסיים;
- שיכלול ויעילות המערכת הפיננסית;
- קידום התחרות;
- הגנת הצרכנים והמשקיעים.

התפתחויות במערכות פיננסיות בעולם

בשני העשורים האחרונים חלו בעולם התפתחויות משמעותיות במערכות הפיננסיות, אשר לוו בתהליכים לשינוי מבנה הפיקוח:

- התפתחות ושכלול שוקי הכספים וההון;
- התפתחות קונגלומרטים פיננסיים בעלי פעילות חוצת גבולות בתחומים מגוונים;
- הפקת לקחים מהתפתחות משברים פיננסיים מקומיים וגלובאליים.

סוגים עיקריים למבנה מערכות פיקוח

קיימים שני סוגים עיקריים של מערכות פיקוח:

- מבנה פיקוח סקטוריאלי – המבוסס על פיקוח לפי סוגי מוסדות פיננסיים (בנקים, חברות ביטוח, קרנות ועוד). פיקוח מסוג זה קיים בישראל, יוון, ספרד ומדינות נוספות;
- מבנה פיקוח פונקציונלי – המבוסס על פיקוח על פונקציות מסוימות שמוסדות פיננסיים צריכים לבצע (בעיקר ניהול סיכונים, business conduct, הגנת הצרכן ועוד). פיקוח מסוג זה קיים בהולנד, אוסטרליה, בריטניה (החל מ-2010) ועוד.

סוגיות במבנה מערכות פיקוח

1. מבנה סקטוריאלי או מבנה פונקציונלי
2. מודל ה-twin peaks (מודל דו-ראשי)
3. גוף פיקוח אחד (FSA) או יותר מאחד
4. צורך לתיאום בין גופי הפיקוח
5. בתוך הבנק המרכזי או מחוצה לו
6. פיקוח מקרו-יציבותי (macro-prudential)

תמורות במבנה הפיקוח על המערכת הפיננסית בעקבות המשבר

- **ארה"ב –** חוק Dodd-Frank (7/2010) מרחיב את סמכויות ה-FED בפיקוח על כל המוסדות הפיננסיים שהם בעלי חשיבות מערכתית – בנקאיים ושאינם בנקאיים.
- **בריטניה –** הורחבו סמכויות הבנק המרכזי בפיקוח יציבותי. הממשלה הכריזה על חקיקה בכיוון של מודל דו-ראשי, כאשר לבנק המרכזי יוענקו סמכויות מלאות בתחום הפיקוח היציבותי (PRA¹).
- **צרפת –** בתחילת 2010- מעבר למודל פיקוח דו ראשי עם מיזוג 4 סוכנויות פיקוח לכדי גוף אחד (ACP) בראשו מכהן נגיד הבנק המרכזי.

תמורות במבנה הפיקוח על המערכת הפיננסית בעקבות המשבר (המשך)

- **גרמניה – ב- 2009 הוכרז על העברת סמכויות מהפיקוח על הבנקים (שאינו נמצא בבנק המרכזי) לבנק המרכזי.**
- **קנדה – הצעת חוק ניירות ערך (מאי 2010) – עוסקת בהקמת רשות ני"ע שתפעל לצד הרגולטור היציבותי (בנקים וחב' ביטוח) והרגולטור הצרכני. (קודם לכן הפיקוח על שוק ני"ע התבצע ברמה מחוזית בלבד).**
- **מלזיה – חוק הבנק המרכזי שאושר ב- 2009 מחדד את הגדרת תפקידו של הבנק המרכזי, שבו מאוגדים הפיקוח על הבנקים והביטוח, כאחראי על היציבות הפיננסית, לרבות כלים וסמכויות שניתנו בידיו.**
- **תאילנד – חוק משנת 2008 קובע כי הבנק המרכזי ישמש כמפקח הבלעדי על הבנקים. טרם היכנסות החוק לתוקפו שימשו בתפקיד זה הבנק המרכזי ומשרד האוצר במשותף.**

תודה
